

วัดทองธรรมชาติ

บทที่ ๔

จิตรกรรมฝาผนังวัดทองธรรมชาติ กรุงเทพมหานคร

วัดทองธรรมชาติ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เยื้องท่าข้ามเหนือวัดปทุมคงคา (วัดสำเพ็ง) เลขที่ ๑๔๑ ถนนสมเด็จพระเจ้าอยุธยา แขวงคลองสาน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของพระอาราม

วัดทองธรรมชาติ เป็นวัดราชภูริมาแต่โบราณ ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นพระอารามหลวง เดิมชื่อว่า “วัดทอง” ซึ่งในบริเวณใกล้เคียงกันบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามีวัดอีกแห่งหนึ่งชื่อว่า “วัดทอง” (วัดทองนพคุณ) เหมือนกัน คนทั่วไปจึงเรียกวัดทองธรรมชาติซึ่งอยู่บริเวณเหนือน้ำขึ้นไปว่า “วัดทองบน” ส่วนวัดทองนพคุณ ซึ่งอยู่ตอนใต้ลงมาว่า “วัดทองล่าง”

กรมหลวงนรินทรเทวี หรือ “เจ้าครอกวัดโพธิ์” พระชนิษฐาในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระศรัทธาร่วมกับกรมหมื่นนรินทรพิทักษ์ พระภักศดา มีพระศรัทธาปฏิสังขรณ์พระอารามนี้ใหม่ทั้งพระอาราม

ครั้นต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้อยยาเธอ กรมขุนเดชอดิศร เป็นแม่กองในการซ่อมแซม

ภายหลังใน พ.ศ. ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณปฏิสังขรณ์พระอุโบสถใหม่เกือบทั้งหลัง พร้อมทั้งซ่อมแซมโบราณวัตถุสถานในวัดเรื่อยมาอีกหลายครั้ง ภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังอันทรงคุณค่า

นอกจากนี้ ภายในวัดทองธรรมชาตียังมีสิ่งสำคัญ ได้แก่ พระวิหาร และหอไตร

พระวิหาร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของพระอุโบสถ ตัวอาคารตั้งขวางกับพระอุโบสถ หน้าบันเป็นลายปูนปั้นรูปดอกไม้ พระวิหารเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีน ซึ่งนิยมสร้างในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ไม่มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ และคันทวย มีประตูทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ด้านข้างมีหน้าต่างด้านละ ๕ ช่อง บริเวณฝาผนังตอนบนเขียนจิตรกรรมลวดลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ส่วนตอนล่างปรากฏร่องรอยการเขียนสีเช่นเดียวกันแต่อยู่ในสภาพลบเลือน ภายในพระวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ

หอไตร ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของพระอุโบสถ เป็นอาคารไม้สักอยู่กลางสระน้ำ หน้าบันจำหลักไม้ลายเทพนมเป็นฝีมือเก่าแก่

พระอุโบสถ วัดทองธรรมชาติ

พระอุโบสถวัดทองธรรมชาติ

พระอุโบสถวัดทองธรรมชาติหันออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ขนาดกลาง ทรงโรงหรือทรงวิลันดา หลังคาลดชั้น ๓ ชั้น ๒ ตอน มีพาไลคลุมทั้งด้านหน้าและด้านหลัง มีพนักพาไลทั้ง ๓ ด้าน พนักพาไลทั้งด้านซ้ายและด้านขวา เจาะช่องสำหรับเป็นบันไดทางขึ้น - ลง พระอุโบสถทั้งด้านหน้าและด้านหลัง หน้าบันเป็นไม้แกะสลักประดับกระจกลายเทพนม ประกอบด้วยลายก้านขด มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ประติมากรรมด้านหน้าและด้านหลัง ด้านละ ๒ บาน เจาะช่องหน้าต่างมีด้านละ ๕ ช่อง ด้านหลังบานประติมากรรมต่าง เขียนรูปทวารบาลยืนพนมมือบนฐาน เฉพาะที่ประติมากรรมภาพมารแบบจีน ส่วนที่ซุ้มใบเสมาก่ออิฐถือปูน มีลักษณะเป็นกุบ ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยม ยอดซุ้มเป็นบัวลูกแก้ว ๒ ชั้น ใบเสมาทำด้วยหินทราย

พระอุโบสถล้อมรอบด้วยกำแพงแก้ว ห่างจากกำแพงพระอุโบสถประมาณ ๕ เมตร ตรงกลางของกำแพงแก้ว แต่ละด้านทำเป็นซุ้มทางเข้าพระอุโบสถ และภายในกำแพงแก้วทั้ง ๔ มุม มีเจดีย์ทิศขนาดย่อมตั้งบนฐานสี่เหลี่ยมละองค์ ส่วนทางเข้าทางด้านข้างทั้งสองถัดจากประตูทางเข้ามีลั่นแลตั้งขวางประตู เพื่อปิดบังสายตาของผู้ที่ยังไม่พร้อมจะเข้ามา ในบริเวณพระอุโบสถ

พระพุทธรูปประธานภายในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๔ ศอก ๔ นิ้ว มีพระอัครสาวกประดิษฐานอยู่ด้านซ้ายและด้านขวาหน้าพระประธาน

หน้าบ้านพระอุโบสถทั้งด้านหน้าและด้านหลัง
เป็นไม้แกะสลักประดับกระจากลายเทพนมประกอบลายก้านขด

คันทวย

ทวารบาลหน้าพระประธาน

ทวารบาลด้านซ้ายพระประธาน

ทวารบาลด้านขวาพระประธาน

